

A lobogóviselés szabályai a tengeren

írta: Vass Tibor

Okleveles navigátor-mérnök

Okleveles nautikai szakértő

A szélben szálló lobogó csodálatos látvány és tájékoztatást ad külvilág felé a hajónk nemzetiségéről, önmagunkról és a hajón tartózkodó más személyekről.

A lobogót gyakran összekeverik a zászlóval. A kettő közötti különbség az, hogy a lobogót zsinórral erősítjük fel a rendeltetési helyére, a zászlót pedig a zászló rúdon rögzítjük. A hajókon általában lobogókat használunk.

A **nemzeti lobogó** a hajó legfontosabb lobogója, e nélkül nem közlekedhet a tengeren.

Minden hajót nyilvántartásba kell venni, amit lajstromozásnak neveznek. Ez a hajó nemzetiségét jelzi, vagyis melyik állam jogszabályai érvényesek a fedélzetén. A lajstromozás külső jele a nemzeti lobogó. Ezt a nemzetközi előírások és a magyar jog szerint a hajó fő helyén kell viselni, ami általában a mai hajókon valahol a hajón farán található. Leggyakrabban ez a hely a vitorlásokon a hátsó árbocmervítőn van, kb. 2 méterrel a fedélzet felett. Másik lehetséges megoldás egy zászlórúd a hajó farán, amelyre fel lehet kötni a lobogót.

Mindenki előtt ismert a magyar hajókon alkalmazható nemzeti lobogó, amely hossza a szélességének 3/2-e és címer nélküli. Vízszintesen három egyenlő részre van osztva, pirosra fehérre és zöldre. Egyes vízterületeken íratlan szabály, ha a nemzeti lobogót fejjel "lefelé" húzzák fel, akkor ez segélykérést jelent. Ilyen helyzetbe kerülhetünk, pl. ha Karib-szigeteken hajót bérelve a St. Lucia állam lobogóját helytelenül használjuk.

Nagyon fontos szabály, hogy a nemzeti lobogót tilos más állam lobogójára lecserélni. Ha eladják a hajót, akkor a lobogó cseréit minden esetben csak a kikötőben szabad elvégezni.

A nemzeti lobogót napnyugtakor le kell vonni, és napkeltekor, vagy reggel nyolckor kell ismét felvonni. Ezt a szabályt általában csak a profi tengerészek követik.

A magyar nemzeti lobogót viselő hajó a nyílt tengeren csak magyar hadihajó (ez azért bármikor aránylag ritka) bármikor, vagy más hadihajó csak akkor tartózkodhat fel, ha alapos gyanúja merül fel a rabszolga kereskedelemnek, kábítószer csempészetnek, kalózkodásnak a nyílttengerről szól nemzetközi egyezmény alapján. A nyílt tenger általában a parttól mért 12 tengeri mérföldes távolságot jelent általános szabályként, de ezt az adott ország másként is szabályozhatja. Különös tekintettel a partvonal meghatározásánál lehetnek különböző értelmezések. A tengerparti állam nemzeti vizein az adott állam joga érvényesül, és ott az arra felhatalmazott hatóságok bármikor ellenőrizhetik a hajókat.

Idegen állam nemzeti vizein hajózva viselnünk kell **az adott állam nemzeti lobogóját**. Ennek helye általában az árboc jobb oldala. Nagyon fontos, hogy megfelelő helyzetben használjuk ezt a lobogót, ne sértsük meg ezzel a helyiek nemzeti érzéseit. Ha felhúztuk az adott állam lobogóját, akkor ezzel jelezzük, hogy elfogadtuk az adott állam jogi fennhatóságát.

Ha más országból érkezünk, akkor a nemzeti vizek határán kell felhúzni ez a lobogó alá a sárgaszínű "Q" – "Quebeck" kódlobogót. Ennek jelentése: "A hajóm járványmentes, szabad hajózás engedélyezését kérem!". Ezt felhúzva a lehető legrövidebb útvonalon be kell hajózni a legközelebb vízi határátkelőhelyre, amely neve "port of entry". Itt le kell horgonyozni vagy ki kell kötni a beléptető mólóhoz vagy az arra alkalmas helyen és a kapitány egyedül kiszállhat a partra és elmehet a beléptető hatóságokhoz.

Nagyon fontos, hogy ha charter hajóval kilépünk az indulási államból, akkor a hajót csak akkor fogják tőlünk visszavenni, ha azt hivatalosan visszaléptettük.

A **hajón tartózkodó személyek nemzetiségére utaló lobogót** (ha az nem azonos a fő helyen lévő nemzeti lobogóval) az árboc bal oldalán szoktuk elhelyezni, udvariasságból a jobb oldali lobogó alatt, legfeljebb azzal egy szinten.

Ez alá kerülhet a **charter cég vagy a saját klubunk lobogója**. Korábban a saját lobogót az árboccsúcsra húzták fel, de ezt ma már nem lehet megtenni a széllíránymérő, a szélsébségmérő és a VHF antenna miatt.

A **kódlobogók** gyakorlatilag ma már csak elvétve találhatók meg, jobbára a lobogódíszhez használjuk azokat. Amennyiben mégis használjuk, akkor azokat vagy külön lobogózsínőron, vagy a baloldali lobogózsínőron kell felhúzni.

A lobogókat általában összehajtogatva szoktuk felhúzni, majd egy rántással kibontjuk.

Remélem ez az írás hozzásegíti az olvasót, hogy helyesen használja és értelmezze a lobogókat.